GELMECE

Yazan: İdris Sayar - 20 Aralık 2008

GELMECE

Bu kelimeyi ilk duyduğumda 7-8 yaşlarında bir çocuk-tum. Büyüklerime "**gelmece**" ne demek diye sorduğumda beklediğim cevabı alamamışım ki ilerleyen zamanlarda tekrar tekrar sorduğumu hatırlıyorum.Taşova'ya kaza (ilçe) olmasından sonra gelip yerleşenlere "**gelmece**" dendiğini ne zaman sonra öğrendim, bilemiyorum.

Faravga'ya çıktığımızda akranlarımızdan veya yetişkinler-den sıkça işitir, dururduk. En çok da çocukluğumuzun meşhur meyve(!)si davun toplamaya gittiğimizde "**buralara niye geliyonuz lan! gelmeceler....**" diye ünlenirlerdi. Çocukluk bu ya, biz de hemen oracıktan kaçar, uzaklaşırdık.

Tarihinde Taşabat,Yemişhanı,Yemişenbükü gibi isimlerle anılan Taşovamızın ilçe olması bile, nev'i şahsına münhasır bir ibretlik durumdur.

"**Zamanın Tokat Valisi İzzettin Çağpar Bey, yörenin en büyük ve kadim yerleşim merkezi Sonusa'ya gelir. O senelerde Sonusa (Uluköy), Erbaa'ya bağlı bir nahiye merkezidir. Kaza (ilçe) olmaya müsait bulunur ve ilçe olması kararlaştırılır. O senelerde köyümün yani Sonusa'nın ileri gelenleri mi, geri gidenleri mi desem bilmiyorum, Sonusa'nın ilçe merkezi olmasına kendile-rince karşı çıkarlar.Tokat Valiliğine köyden karşı çıkma kararını bildiren bir heyet gönderilir. Diğer taraftan da ilçe olmak isteyen bir kesim vardır ki bir heyette onlar oluşturup ilçe olmak istediklerini valiye bildirirler. Tokat Valisi'nin bu duruma can oldukça sıkılmıştır. "İki arada bir derede" hesabı yöreye yeniden gelir. Rivayet odur ki rahmetli Koca Fatma muhtar ile görüşüp Yemişenbükü'nün ilçe yapılmasına karar verilir**."

Çeşitli saiklerle Sonusa'nın ilçe olmasına karşı çıkanlar bile birer ikişer Taşova'ya göçmeye başlarlar. Kuş elden uçmuştur, bir kere. Artık yeni duruma göre vaziyet almalıdırlar. Bu süreçte çeşitli esnaf ve zenaatkar insanlar peyderpey Taşova'ya yerleşmeye başlarlar. Bendeniz Taşova'nın ilk berberlerinin mahdumuyum. Burada anlatılması uygun olmayan eski "**istemezük**" alışkanlıkları Taşova'da da sürüp gider.

Mübadele (Yunanistan'la karşılıklı insan değişimi) kararı neticesinde ilçemize ve yöremize yerleşen başta Herizdağ (Güvendik),Hacıbey ve Kızöldüren (sonradan Kızgüldüren oldu) köylerinde yaşayanlarda Taşova'ya gelip yerleştiler.Yerli ahali olan Yemişenli'lerin arpalık olarak tabir ettikleri araziler bir nevi kıymete

bindi.Zaman içinde Taşova'ya sonradan gelenler,ev-bark ve iş sahibi olup güçlendiler.Sanat ve ticarette biraz daha öne çıktılar.

Yemişenli olarak bilinen ahali , sonradan gelenlere "gelme-celer", mübadelede gelenlere ise "muhacir" dediler.

Bunları yazarken aklıma hep rahmetli ağabeyimiz Ahmet Taş ile Askerlik Şubesinde çalışan Kasım ağabeyin tatlı polemikleri gelir. Kasım ağabey, Ahmet Taş rahmetliyi görür görmez hemen başlardı. " **Şubedeki arşivlere baktım . Zamanın Sonusa kaymakamı….**" diye devam eden hikayeyi her seferinde usanmadan sonuna kadar anlatırdı.

1980'lere kadar yaşadığımız mahallede(caddede) merhum Kireççi Basri amca ve hanımı Kerime Teyzeler hariç bütün komşularımız muhacir idi. Çocukluğum ve gençliğimin en güzel senelerini onlarla birlikte yaşadım. Recep Aykanlar,Yusuf Önderler,Mustafa Sebaslar,Derviş amcalar ile birlikte komşulu-ğun ve dostluğun bütün güzelliklerini yaşadık ve paylaştık. Pay-laştık diyorum ya gerçekten de karnımız nerede acıkırsa orada doyardık. Kapılarımızın kilitlendiğini hatırlamam bile. "Komşuda pişer,bize de düşer" sözü adeta komşuluğumuzu tanımlıyordu.

Bir aşağı cadde de yine unutulmazlar vardı. Bakırcı Yusuf Ustalar,Hüseyin Ustalar, Şükrü Ustalar (hepsi Günaydınlar) Karadenizden gelerek kendi dallarında esnaflığın ve komşuluğun en güzel misallerini veren ve lazlar diye isimlendirilen değerlerimizdi. Sağ olanlara en büyük hürmetlerimi, kaybettiklerimize de Allah'tan gani gani rahmet diliyorum.

80'li senelerin başında mekan değiştirerek Eskiköy mevkiine taşındık. Eski muhitimizi epeyce aradık,alışana kadar. Burası da bir başka güzelliklerle doluydu.Yemişenli dostlarımızı da yakından tanımaya başladık. "**Gelmece**"liğin verdiği çekingenlik ile ilk zamanlar, biraz zorluklar yaşasak da sonraları bunun bir yanılgı olduğunu anladık. Mes'ele sadece "peşin hükümlülük"müş diyorum. Öyle ya insanoğlu, herşeyi kendinde aramalı. Hiçbir şey dışarıdan göründüğü gibi değildir.

Aslına bakarsanız , hepimiz Taşova'ya "**gelmece**"yiz, hatta bu dünyaya gelmeceyiz. Yemişenlisi, gelmecesi, muhaciri, lazı, çerkezi, gürcüsü, köylüsü, kentlisi hepimiz etle tırnak gibiyiz.

Temiz havalı, bol yağışlı,sağlık ve bereketli günler dileğiyle.

Gurbetteki ve sıladaki Taşova'lılara selam olsun.

Yorum Ekle

İdris Sayar